

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Sándor Frigyes

Cím:

YEHUDI MENUHIN
ZENEKARI HANGVERSENYE

Forrás:

Kabod újs.

456. Ft. 15.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Szerdán este a zsűfólasig megtelt Erkel Színházban nyolc év után ismét megszólalt *Yehudi Menuhin* Stradiváriusa. A hangverseny első híre már valóságos Menuhin-láz tört ki a fővárosban. A két hangverseny jegyei jóformán forgalomba sem kerülhettek. Ezek és ezek lesték — elsősorban az ifjúság — vajon lesz-e főpróba?

Mivel magyarázhatjuk ezt a páratlan érdeklődést? Annyi bizonyos, hogy közönségünk a mikrobarázdás hangversenyek után az élő nyugati művészettel is meg akar ismerkedni; kétségtelen az is, hogy Menuhinak, a világhírű hegedűművésznek a hangversenyén mindenáron jelen akartak lenni azok a kultúrsznöbok is, akiknek sokkal fontosabbak egy „nagy” hangverseny külsőségei, mint Mozart, vagy Beethoven. De véleményünk szerint nem ezek a fő okok. Budapest közönsége hálás szívvel várta vissza Yehudi Menuhint, aki a második világháború után a nagy művészek közül elsőnek járta be az ezer sebből vérző Európát és 1947-ben Budapesten is egy sorozatra való ingyenes és jótékony célú hangversenyt adott. Akkor ismertük meg felejthetetlen előadásában Bartók szólószonátáját, amelyet Bartók Menuhin számára írt és akkor vált köztudomásúvá, hogy Bartók Bélát élete utolsó éveiben milyen elmélyült barátság fűzte a fiatal művészhez.

★

Amint a Mozart A-dur' verseny Adagio-bevezetésének első hangjai megszólaltak, ismét éreztük: ez a vi-

lág egyik legszebb hegedűhangja. Ez a hang csodálatos aranyfényben ragyog, izzását némes szenvedélyek hevítik, zengése igaz humánusmot, odaadó emberszeretetet sugároz felénk.

Menuhin egyénisége, előadóművésze átalakult mióta legutóbb hallottuk. Régebbi harmonikus előadómódját a művészi igazság mind elmélyültebb keresése fokozódó szenvedéllyel telíti és terheli. Stílusa gazdagabbá, romantikusabbá vált, dallamformálásának módjai, megoldásai egyénibbek. Külsőleg is megváltozott. Testmozgása felszabadultabb, arcán, homlokán gyakrabban suhannak át az árnyékok. Ez az átalakulás, úgy érezzük, még folyamatban van. Mélységes meghatottsággal kell szemlélnünk ezt a — bizonyára válságokkal terhes — küzdelmet: egy rendkívüli művész és rendkívüli ember otthagya csodagyermekségének tündérvilágát és ifjúságának biztos sikereit, az élet teljességét tükröző művészet új harmóniáját keresi.

Menuhin Mozart-felfogása nem a megszokott. Számunkra csak második hallás után vált érthetővé és egyben meggyőzőbbé is. Az A-dur-verseny előadásában a mozartói stílus kecses, dallamformái, graciosus virtuozitása háttérbe szorul. Menuhin előadása a salzburgi udvarba kelletlenül hazatérő fiatal Mozart újat, igazabbat kereső hangját, szenvedélyes vallomáisait hangsúlyozta. A gyönyörűen megoldott lassú tétel mellett az első tétel (Allegro) fő témáját, játékos melléktémáját és a Tempo di Minuetto rondo-dallamát is ez a vallomásos

hang jellemezte. Menuhin művészi fejlődésének jelenlegi periódusában a Mozartra annyira jellemző zárt formai egység megoldása addódk talán kevésbé magátólértetődően. Néhány technikailag kevésbé sikerült részletet is ezzel magyarázunk.

Menuhin művészete a Beethoven-hegedűverseny előadásában bontakozott ki teljes, felemelő nagyságában. A hegedűirodalomnak ez a remekműve megindítóan emberi lírájával, egyszerűségével és formai tökéletességével a hegedűs előadóművészet egyik csúcsteladata; mindig szeizmográszerűen jelzi, ha mondani valóját külsőséges eszközökkel közelítik meg. Szerdán este az Erkel Színházban ez a szeizmográf egyszer sem rezdült. Menuhin csodálatos hegedűhangja, emberi, szívbe markoló deklamációja mindvégig méltó volt Beethoven mondanivalójához. A Larghetto-tétel áhitata valószínűleg lenyűgözte a hallgatóságot — az utolsó pianissimo lélegzetfojtó csendjében, mintha megállt volna az idő... A zenekar döngő, dacos ritmusú átvezető akkordjai után következik a dionysos hangulatú Allegro-tétel. De íme, Menuhinál a táncos ritmikus Rondo-téma is énekel! A művész megértően, mosolygó tekintettel nézi a táncos forgatagot, de maga, mintha nem tudná magát teljesen átengedni a vídamságnak. Talán annyit és olyan mélyen értett meg az emberiség sok szenvedéséből, hogy szívében már nem jut hely az önefelelt örömeinek?

Osztályozás

78(064.5)

Hely:

Menuhin, Yehudi

Idő:

456

Személy:

Helyszám:

Az Állami Hangversenyzenekar *Somogyi László* virtuóz vezetésével méltó szereplőtársa volt a világhírű művésznek. Így csak olyan zenekar tud kísérni, amely maga is hivatott a világhírré. Igaz — Menuhint nem nehéz kísérni. Játék közben arccal a karmester felé fordul és maga is minden pillanatban érzékenyen alkalmazkodik a zenekarhoz. A próbán minden szavából, minden mozdulatából kitűnik a karmester és a zenekari művészek megbecsülése. Így jön létre az az emelkedett légkör, amely lehetővé teszi kamarazenéléshez hasonló érzékeny és intenzív együttműködést.

Nem lennének igazságok, ha nem említenénk meg a hangversenyt bevezető fiatalkori Mozart Divertimento remek előadását, amely szintén hozzájárult az emlékeztetés hangverseny ünnepi hangulatához.

A közönség szünni nem akaró lelkesedéssel ünnepelte Menuhint, aki két ráadással, Mozart G-dur hegedűversenyének Adagiójával és a Bach E-dur szólószvit Gavottjával köszönte meg az elragadtatott tapsokat. Az ünneplést megható szerénységgel fogadta és egyszer sem feledkezett meg arról, hogy a sikert megossza a karmesterrel és a kísérő zenekarral. A hallgatóság nagy része a ráadások után is helyén maradt, Menuhin végül a vasfüggöny előtt búcsúzott el hálás közönségétől.

Sándor Frigyes